

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 27. september 2024

Orientering nr. 14/2024

Fólkaflokkurin størst i ny meningsmåling

En meningsmåling, som Spyr.fo den 11. september 2024 foretog for bladet Portalurin blandt 500 personer, viser, at oppositionspartiet Fólkaflokkurin står til at blive det største parti med 10 mandater, hvilket er en fremgang på 4 mandater i forhold til valget i 2022. Koalitionen står til tilbagegang og ville – med blot 40,5 pct. af stemmerne – miste sit flertal, såfremt der var valg i dag. Koalitionen står således til at miste i alt 5 ud af de nuværende 18 mandater. Koalitionspartierne Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin ville hver miste 2 mandater og Framsókn 1 mandat ift. valget i 2022.

Parti	Lagtingsvalg dec. 2022	Spyr.fo 9. nov. 2023	Spyr.fo 7. feb. 2024	Spyr.fo 7. maj 2024	Spyr.fo 11. sep. 2024
Fólkaflokkurin	18,9 (6)	29,5 (10)	25,2 (8)	26,5 (9)	28,8 (10)
Sambandsflokkurin	20,0 (7)	24,2 (8)	26,3 (9)	22,5 (8)	22,3 (8)
Javnaðarflokkurin	26,6 (9)	18,2 (6)	19,3 (7)	19,4 (6)	20,4 (7)
Sjálvstýri	2,7 (0)	2,7 (0)	1,9 (0)	1,3 (0)	1,3 (0)
Tjóðveldi	17,7 (6)	14,3 (5)	15,9 (5)	17,0 (6)	13,2 (4)
Miðflokkurin	6,6 (2)	5,8 (2)	5,4 (2)	6,6 (2)	7,1 (2)
Framsókn	7,5 (3)	5,2 (2)	5,9 (2)	6,7 (2)	6,9 (2)
I alt	100,0 (33)	100,0 (33)	100,0 (33)	100,0 (33)	100,0 (33)

Vælgerundersøgelsen omfatter også spørgsmålet om, hvem der skal være den kommende lagmand. Her peger 30,9 pct. af de adspurgte på Fólkaflokkurins formand Beinir Johannesen. 25,9 pct. peger på den nuværende lagmand, Javnaðarflokkurins formand Aksel V. Johannesen, og 20,9 pct. peger på Sambandsflokkurins formand, tidligere lagmand Barður á Steig Nielsen.

Klaksvík kommune udsat for alvorligt hackerangreb

Klaksvík kommune har den 26. september 2024 oplyst, at kommunen søndag den 22. september 2024 opdagede et alvorligt hackerangreb, der indebærer, at kommunen siden ikke har haft adgang til sine data eller backupsystemer. Det er sandsynligt, at hackerne er professionelle og har fået adgang til

personfølsomme oplysninger. Ifølge borgmester i Klaksvík kommune, Karl Johansen, må det forventes, at hackerne vil udsætte kommunen for økonomisk afpresning. En række færøske og danske myndigheder er inddraget i sagen, herunder Rigspolitiet.

Landsstyrekvinde Ingilín D. Strøm i politisk modvind

Ifølge færøske medier har et enigt Landsstýrismálanevnd (Lagtingsudvalg, der har tilsyn med landsstyrets virksomhed) i en foreløbig konklusion tilkendegivet, at landsstyrekvinde Ingilín D. Strøm (Javnaðarflokkurin) har givet Lagtinget urigtige oplysninger og derved overtrådt lagtingsloven om landsstyrets ansvar.

I forbindelse med Lagtingets behandling af et forslag fra Ingilín D. Strøm om at ændre lov om Bústaðir (offentligt boligselskab, som finansierer, administrerer og driver lejeboliger rundt om på Færøerne) mhp. at give selskabet hjemmel til at optage yderligere lån, rejste bl.a. lagtingsmedlem Jacob Vestergaard (Fólkaflokkurin) spørgsmål om problemer med Bústaðirs langsigtede økonomi. Ingilín D. Strøm udtalte i den forbindelse, at hun for nærværende ikke havde fået indikationer på, at Bustaðir havde problemer med den langsigtede økonomi, og Jacob Vestergaard indbragte i forlængelse heraf Ingilín D. Strøm for Landsstýrismálanevndin. Ingilín D. Strøm har fået Landsstýrismálanevndins foreløbige konklusion til udtalelse, og høringsfristen er fastsat til den 7. oktober 2024. Spørgsmålet om sagens mulige konsekvenser for Ingilín D. Strøm, når Landsstýrismálanevndins endelige konklusion foreligger, herunder muligheden for, at lagmanden afskediger hende, at hun træder tilbage, eller at der stilles et mistillidsvotum imod hende, fylder i den offentlige debat på Færøerne.

Debat om den langsigtede udvikling af Færøernes økonomi

Der har, frem mod at landsstyret fremsætter finanslovsforslaget for 2025 den 30. september 2024, været en bredere offentlig debat om en række forhold af betydning for holdbarheden i Færøernes økonomi.

Lagmanden runder en række af disse emner i et skriftligt svar den 20. september 2024 på et lagtingsspørgsmål om landsstyrets planer om en ny helhedsplan om befolkningstilvækst. Lagmanden oplyser bl.a., at Færøerne skal have et konkurrencedygtigt arbejdsmarked, uddannelsesmiljø og boligmarked og henviser til de tiltag, der er gennemført. Det drejer sig bl.a. om betragtelige lønloft på omsorgsområdet, og at der er tilvejebragt hjemmel til, at kommunerne sammen med Bústaðir kan oprette almennyttige boligforeninger mhp. at gøre boligmarkedet mere differentieret og afbøde manglen på boliger. Kommende tiltag er ajourføring af landets boligpolitik, ligesom der i efteråret sættes fokus på pensionsalderen, ordningen med rentestøtte til boliglån, finanspolitisk regulering samt modernisering og effektivisering af den offentlige sektor. Lagmanden peger i tråd med sin Olaitale på behovet for, at alle partier forholder sig vedkommende til disse spørgsmål.

Forslag om lettere adgang til boligmarkedet

Sambandsflokkurin fremlagde den 23. september 2024 et boligpolitisk forslag, der skal gøre det lettere for førstegangskøbere at komme ind på boligmarkedet. Forslaget indeholder bl.a. en ændring af pensionsordningen, så det bliver muligt at få 50 pct. af den enkeltes pensionsindbetalinger udbetalt som løn i op til 10 år, efter at vedkommende har købt en bolig, samt en forhøjelse af både børnefradraget og udbetalinger fra barselsordningen. Endvidere en indtægtsbestemt boligstøtteordning til lejere. Finansiering af dele af ordningen skal ske via en særskat på færøske pengeinstitutter og forsikringselskaber. Lagmanden udtalte i forlængelse af Sambandsflokkurins forslag til KVF, at dele af forslaget er positivt, herunder at bankerne er tænkt ind ifm. finansiering, men at der er behov for en faglig vurdering af forslaget, samt at landsstyret selv arbejder med et boligpolitisk udspil. Fólkaflokkurin har

fulgt op med forslag om, at førstegangskøbere under 35 år skal kunne bruge egen pensionsopsparing til køb/opførelse af egen bolig.

Både formand for Økonomisk Råd (Búskaparráðið), Johnny í Grótinum, og landsbankdirektør Malan Johansen har i interview med KVF hhv. den 23. og 24. september 2024 påpeget, at Sambandsflokkurins forslag alene adresserer efterspørgselsiden. Uden samtidig at håndtere udbuddet af boliger, vil virkningen af forslaget være, at boligpriserne vil stige, hvilket alene vil gavne de nuværende boligejere.

Debat om en undersøisk tunnel til Suðuroy

Lagmanden oplyste i et interview i KVF den 18. september 2024, at han er optimistisk ift., at der opnås bred enighed i den politiske arbejdsgruppe – med deltagelse af alle Lagtingets partier – om at gå videre med at etablere en undersøisk tunnel til Suðuroy, herunder at der bliver enighed om finansieringen. Lagmanden forventer, at finansieringen sker delvist via finansloven, delvist via brugerbetaling og delvist via Investeringsfonden, som Færøerne efter planen overtager den 1. januar 2025. Lovforslag herom er under behandling i Lagtinget og forventes herefter fremsat for Folketinget i efteråret 2024. Tunnelselskabet har tidligere vurderet, at tunnelen vil koste omkring 4 mia. kr., men der er fortsat stor usikkerhed herom. Landsverk (Vejdirektoratet) vurderede således i 2021, at tunnelen vil koste omkring 5,4 mia. kr.

Moody's kreditvurdering af Færøerne på Aa2 fastholdes

Færøernes internationale kreditvurdering på Aa2 er fastholdt i Moody's seneste vurdering, som er modtaget den 6. september 2024. Baggrunden for vurderingen er bl.a., at Færøerne har finanspolitisk autonomi, en høj likviditet, og at gælden er relativ lille. Udfordringerne er fortsat den ensidige økonomi og et stort investeringsbehov som følge af befolkningsvæksten. I Moody's vurdering indgår i øvrigt, at økonomisk støtte fra Danmark anses for meget sandsynligt i tilfælde af likviditetsudfordringer. Landsbanksdirektør Malan Johansen anser vurderingen som en god nyhed. På spørgsmål om virkningerne på færøsk økonomi af en undersøisk tunnel til Suðuroy udtaler hun, at brugerbetaling på tunnellen ikke vil kunne finansiere projektet, som landskassen også vil skulle deltage i finansieringen af. Landskassens gæld vil derfor i givet fald stige markant, og man må forvente, at Færøernes kreditvurdering som følge heraf vil blive dårligere. Moody's rapport kan læses [her](#).

Færøernes Universitet fremlægger uddannelsesstrategi

Færøernes Universitet fremlagde den 18. september 2024 en uddannelsesstrategi frem mod 2023, hvis mål bl.a. er at udbyde flere uddannelser som deltidsstudier som bidrag til at imødekomme arbejdsmarkedets store efterspørgsel efter arbejdskraft. Det gælder også uddannelserne på velfærdsområdet. Universitetet udtaler i forbindelse med offentliggørelsen af strategien: *"Bosættelsen på Færøerne skal styrkes. Det er hverken økonomisk eller socialt bæredygtigt, at 40 pct. af de unge flytter fra landet, og kun halvdelen af dem kommer hjem igen.*

Færøsk repræsentation åbnet i Washington D.C.

Færøernes nye repræsentation i Washington D.C. er nu åbnet. Repræsentationen er placeret i House of Sweden sammen med bl.a. den svenske og islandske ambassade, og repræsentationschef er Bjørn Kunoy. *"Samarbejdet med USA har høj prioritet for landsstyret, og åbningen af Færøernes Repræsentation i Washington D. C. afspejler det klare ønske om at styrke båndene mellem landene endnu mere"*, udtaler landsstyremand for udenrigs- og erhvervsanliggender Høgni Hoydal i en pressemeddelelse den 16. september 2024.